

P7_TA(2012)0410

Valg i Hviderusland

Europa-Parlamentets beslutning af 26. oktober 2012 om situationen i Hviderusland efter parlamentsvalget den 23. september 2012 (2012/2815(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sine tidligere beslutninger om Hviderusland, navnlig beslutningerne af 5. juli 2012¹, 29. marts 2012², 16. februar 2012³, 15. september 2011⁴, 12. maj 2011⁵, 10. marts 2011⁶, 20. januar 2011⁷, 10. marts 2010⁸ og 17. december 2009⁹,
- der henviser til erklæring fra formand Martin Schulz af 24. september 2012, fra næstformand Jacek Protasiewicz, Elmar Brok og Filip Kaczmarek af 24. september 2012, fra Kristian Vigenin af 25. september 2012 og erklæring af 26. september 2012 fra Delegationen for Forbindelserne med Hviderusland, alle om parlamentsvalget i Hviderusland,
- der henviser til erklæringen af 24. september 2012 fra EU's højtstående repræsentant, Catherine Ashton, og kommissær Štefan Füle om parlamentsvalget i Hviderusland,
- der henviser til Rådets konklusioner om Hviderusland under den 3191. samling i Rådet (udenrigsanliggender) i Luxembourg den 15. oktober 2012,
- der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner fra mødet den 1.-2. marts 2012, hvori det udtrykker dyb bekymring over den yderligere forværring af situationen i Hviderusland,
- der henviser til Rådets afgørelse 2012/126/FUSP af 28. februar 2012 om gennemførelse af Rådets afgørelse 2010/639/FUSP om restriktive foranstaltninger over for Hviderusland¹⁰,
- der henviser til Rådets konklusioner om iværksættelsen af en europæisk moderniseringsdialog med det hviderussiske samfund (den 3157. samling i Rådet (udenrigsanliggender) i Bruxelles den 23. marts 2012),
- der henviser til Rådets forordning (EU) nr. 354/2012 af 23. april 2012 om ændring af forordning (EF) nr. 765/2006 om visse restriktive foranstaltninger over for Hviderusland,

¹ Vedtagne tekster P7_TA(2012)0300.

² Vedtagne tekster, P7_TA(2012)0112.

³ Vedtagne tekster, P7_TA(2012)0063.

⁴ Vedtagne tekster, P7_TA(2011)0392.

⁵ Vedtagne tekster, P7_TA(2011)0244.

⁶ EUT C 199 E af 7.7.2012, s. 182.

⁷ EUT C 136 E af 11.5.2012, s. 57.

⁸ EUT C 349 E af 22.12.2010, s. 37.

⁹ EUT C 286 E af 22.10.2010, s. 16.

¹⁰ EUT L 55 af 29.2.2012, s. 19.

- der henviser til erklæringen af 28. februar 2012 fra den højtstående repræsentant, Catherine Ashton, om hendes og den polske regerings beslutning om at hjemkalde henholdsvis EU's delegationschef i Minsk og den polske ambassadør i Hviderusland,
 - der henviser til resolution 1857 (2012) af 25. januar 2012 fra Europarådets Parlamentariske forsamling om situationen i Hviderusland, hvori der udtrykkes fordømmelse af den vedvarende forfølgelse af medlemmer af oppositionen og chikanen af civilsamfundsaktivister, uafhængige medier og menneskerettighedsforkæmpere i Hviderusland,
 - der henviser til rapporten fra FN's højkommisær om menneskerettigheder af 10. april 2012 og FN's Menneskerettighedsråds resolution 17/24 af 17. juni 2011 om menneskerettighedssituationen i Hviderusland,
 - der henviser til erklæringen fra topmødet om østpartnerskabet, vedtaget i Prag den 7.-9. maj 2009, og erklæringen om situationen i Hviderusland vedtaget på østpartnerskabets topmøde i Warszawa den 30. september 2011,
 - der henviser til den fælles erklæring, der blev afgivet af udenrigsministrene fra Visegradgruppen samt Estland, Letland og Litauen i Prag den 5. marts 2012,
 - der henviser til artikel 19 i verdenserklæringen om menneskerettigheder, artikel 19 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 11 i EU's charter om grundlæggende rettigheder;
 - der henviser til rapporten fra behovsvurderingsmissionen den 16.-18. juli 2012, den foreløbige rapport af 14. september, erklæringen om de foreløbige resultater og konklusioner om parlamentsvalget i Hviderusland forelagt af OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (OSCE/ODIHR) og OSCE's Parlamentariske Forsamling (OSCE PA) af 24. september 2012,
 - der henviser til "Menneskerettighedsforkæmpere for frie valg"-kampagnens foreløbige rapport om parlamentsvalget i Hviderusland den 23. september 2012,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 110, stk. 2, og stk. 4,
- A. der henviser til, at ingen af de parlaments- eller præsidentvalg, der har været afholdt i Hviderusland siden 1995, er blevet anerkendt af OSCE som værende frie og retfærdige valg;
 - B. der henviser til, at parlamentsvalget den 23. september 2012 – navnlig gennemførelsen og det pluralistiske aspekt af det – af EU blev betragtet som en ny mulighed for Hviderusland til at vise, at landet respekterer de demokratiske værdier og de europæiske standarder;
 - C. der henviser til, at den internationale valgobservationsmission under OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) og OSCE's Parlamentariske Forsamling konkluderede, at mange OECD-forpligtelser – herunder borgernes ret til at danne foreninger, ret til at stille op til valg samt deres ytringsfrihed –

ikke blev overholdt under parlamentsvalget trods visse forbedringer i valgloven;

- D. der henviser til, at det står helt klart – da ingen af de demokratiske kandidater fra oppositionen er valgt til det nationale parlament, og da mange politiske fanger stadig er fængslet – at de hviderussiske myndigheder har ignoreret de talrige opfordringer fra det internationale samfund og har valgt i stedet at tage endnu et skridt væk fra demokrati og yderligere isolere deres land;
- E. der henviser til, at en lang række demokratiske kandidater fra oppositionen blev nægtet registrering på grund af mindre unøjagtigheder i deres indkomst- og ejendomserklæringer eller ved ugyldiggørelse af de indsamlede underskrifter, der gav dem ret til at stille op; der henviser til, at mange af dem ikke fik tilladelse til at deltage i valgkommissionerne;
- F. der henviser til, at der var tale om forskelsbehandling ved registreringen af kandidater; der henviser til, at flertallet af de, der blev nægtet retten til at lade sig registre, blev modtaget af initiativgruppen til støtte for Mikola Statkevityj og Ales Mikhalevityj; der henviser til, at bl.a. Alexander Milinkevityj, formanden for frihedsbevægelsen, og Mikhail Pashkevityj, aktivist i “Tell the Truth”-kampagnen, fik afslag på registrering som kandidater;
- G. der henviser til, at kandidaterne kun fik lov til at fremkomme med en forudindspillet tale på højst fem minutter i de statsejede medier, og at adskillige kandidater fik afslag på sendetid, navnlig kandidater, der opfordrede til at boykotte valget, og at mange kandidater fra oppositionspartierne derfor var ude af stand til at kommunikere deres synspunkter ud til vælgerne;
- H. der henviser til, at pressefriheden i Hviderusland – på trods af at Hvideruslands forfatning garanterer ytringsfrihed – fortsat er meget indskrænket, og at de uafhængige medier udsættes for vedvarende chikaner samt at kritiske røster bringes til tavshed under tvang; der endvidere henviser til, at pressedækning af fredelige demonstrationer mod præsident Lukasjenko og mediers beretninger om forværringen af den økonomiske situation er blevet undertrykt, og at kritik af regeringen og præsidenten betragtes som en strafbar handling;
- I. der henviser til, at mange studerende og ansatte i statsejede virksomheder blev tvunget til tidlig stemmeafgivelse under trussel om at miste deres stipendier eller arbejdspladser, og at vælgere i de væbnede styrker i upassende grad blev presset til at stemme tidligt;
- J. der henviser til, at OSCE's valgobservationsmission af de hviderussiske myndigheder blev indbudt til at overvåge valget uden nogen indskrænkninger, men at to medlemmer af missionen – to medlemmer af nationale parlamenter fra Tyskland og Litauen – blev nægtet indrejse uden at der blev givet nogen udtømmende forklaring eller afklaring blot en uge forud for parlamentsvalget, og at dette sår tvivl om de hviderussiske myndigheders erklærede hensigter og undergraver tilliden mellem parterne;
- K. der henviser til, at EU bifaldt udsendelsen af OSCE/ODIHR-observatørerne, understregede vigtigheden af at garantere disse observatører effektiv adgang til alle faser af valgproceduren, herunder stemmeoptællingen, og især understregede betydningen af at garantere oppositionens rettigheder, hvad angår både retten til at opstille og adgangen til valgtilsynskommissioner og medier;

- L. der henviser til, at der ifølge OSCE/ODIHR's foreløbige resultater og konklusioner ikke var lige konkurrencevilkår under valget, og at den hviderussiske valglov, som skulle øge kampagnemulighederne, i mange tilfælde blev overtrådt; der henviser til, at valget blev afholdt i et strengt kontrolleret miljø, med en knap synlig valgkampagne og var præget af manglende gennemsigtighed i forbindelse med stemmeoptællingen og registreringen af resultaterne fra adskillige valgsteder;
- M. der henviser til, at tolv politiske fanger fortsat tilbageholdes i Hviderusland, herunder menneskerettighedsforkæmper og næstformand for "International Federation of Human Rights", Ales Bialiatski, Nobelpriskandidat og nomineret til Europa-Parlamentets Sakharovpris, tidligere præsidentkandidat Mikola Statkevitsj og lederen af ungdomsorganisationen "Malady Front", Zmitser Dashkevitsj;
- N. der henviser til, at den fremtrædende oppositionsaktivist Sergej Kavalenka den 26. september 2012 blev løsladt fra fængslet, efter at han havde anmodet om en mild dom under øget pres fra fængselsmyndighederne, som havde sat ham i enecelle og afpresset ham; der endvidere henviser til, at frigivelsen af politiske fanger ikke er ubetinget, eftersom de er underlagt konstant overvågning fra myndighedernes side, og fordi de regelmæssigt skal informere politiet om deres opholdssted;
- O. der henviser til, at Hviderusland er det eneste land i Europa, hvor der stadig afsiges dødsdomme og foretages henrettelser, og til at der ifølge menneskerettighedsaktivister er blevet henrettet omkring 400 mennesker i Hviderusland siden 1991;
- P. der henviser til, at Hviderusland på det østlige partnerskabs topmøde den 7.-9. maj 2009 gav sin tilslutning til Pragerklæringen, der bekræftede landets forpligtelse til at overholde principperne i folkeretten og de grundlæggende værdier, herunder demokrati, retsstatsprincippet og respekten for menneskerettighederne samt de grundlæggende frihedsrettigheder;
1. beklager dybt, at afviklingen af et parlamentsvalg i Hviderusland endnu en gang ikke er foregået under overholdelse af mange grundlæggende OSCE-forpligtelser, hvilket har resulteret i uretfærdige, ikke frie, ugenomsigtige og ubalancerede valghandlinger på trods af visse mindre forbedringer i valgets retlige ramme;
 2. mener, at Hvideruslands nyvalgte parlament mangler demokratisk legitimitet, og at Europa-Parlamentet derfor fortsat ikke bør anerkende det, hverken i sine bilaterale forbindelser med Hviderusland eller inden for rammerne af Den Parlamentariske Forsamling Euronest; beklager, at Den Parlamentariske Forsamling Euronest på dette stadium ikke vil have grund til at indbyde de officielle repræsentanter fra Hvideruslands lovgivende organ til at indtage deres pladser i forsamlingen, hvorved det østlige partnerskab fratages et vigtigt instrument, hvormed der kunne skabes en tilnærmelse mellem Hviderusland og EU's demokratiske værdier;
 3. påpeger, at EU havde håbet på forbedringer med hensyn til tilrettelæggelsen af valget, og at den manglende gennemførelse af frie og retfærdige valg vil udgøre yderligere et tilbageskridt for Hviderusland og fortsat vil være en alvorlig hindring for forbindelserne mellem Hviderusland og EU;

4. fordømmer tilbageholdelsen af journalister, som tydeligvis har haft til formål at kontrollere den frie informationsstrøm ved ikke at tillade dem at udføre deres almindelige arbejdsopgaver, og som dermed krænker en af de mest grundlæggende frihedsrettigheder - ytringsfriheden;
5. beklager de hviderussiske myndigheders beslutning om gentagne gange igennem de seneste år at nægte at give indrejsevisum til medlemmer af Europa-Parlamentet og til medlemmer af EU-landenes nationale parlamenter; opfordrer de hviderussiske myndigheder til ikke at skabe nogen yderligere hindringer, der afskærer Europa-Parlamentets delegation for forbindelserne med Hviderusland fra at besøge landet;
6. opfordrer indtrængende de hviderussiske myndigheder til at genoverveje deres handlinger, forbedre valgloven og gennemføre nye, frie og retfærdige parlamentsvalg i overensstemmelse med internationale standarder; opfordrer dem endvidere til omgående og betingelsesløst at løslade og rehabilitere alle politiske fanger, uden at tvinge dem til at underskrive falske tilståelser og anmodninger om benådning, og til at respektere deres eget folk ved at beskytte deres grundlæggende frihedsrettigheder og ved at lade dem gøre brug af deres grundlæggende rettigheder; udtrykker dyb bekymring over de tilbagevendende rapporter om bevidst umenneskelige forhold i fængslerne, især hvad angår Ales Bialiatski, Mikola Statkevitch og Dmitrij Dashkevitch;
7. opfordrer den hviderussiske regering til at bestræbe sig på at sikre, at der fremover afholdes ægte demokratiske valg i overensstemmelse med de internationale demokratiske standarder ved at indføre visse ændringer i valglovgivning og valgpraksis, såsom:
 - a) at skabe fair betingelser og muligheder for alle kandidater til at føre en ægte valgkamp
 - b) at sikre, at alle partier, der deltager i valget, er repræsenteret på alle valgkommissionsniveauer, især i distriktsvalgkommissionerne
 - c) at sikre, at afstemningen udelukker enhver tvivl, hvad angår muligheden for valgsvindel i denne forbindelse
 - d) at afskaffe den tidlige afstemningsprocedure eller i det mindste garantere, at tidlig stemmeafgivelse er underlagt en separat procedure i forhold til den almindelige afstemning, og at de tidlige afstemningsresultater registreres særskilt i valgprotokollerne
 - e) at sikre gennemsigtighed under stemmeoptællingen og offentliggørelsen af alle endelige resultater;
8. opfordrer indtrængende den hviderussiske regering til – for at få landet ud af dets selvforskyldte isolation fra resten af Europa og for i væsentlig grad at forbedre forbindelserne mellem EU og Hviderusland – at overholde menneskerettighederne ved at:
 - a) afstå fra trusler om strafforfølgning, herunder strafforfølgning på grund af nægtelse af militærtjeneste i Hviderusland, og fra at bortvise studerende fra universiteter på grund af deres civilistiske holdning og tvinge dem til at fortsætte deres studier i udlandet

- b) fjerne alle hindringer, der ligger i vejen for behørig registrering af ngo'er i Hviderusland,
 - c) forbedre behandlingen af og respekten for nationale mindretal, deres kultur, kirker, uddannelsessystemer og historiske og materielle arv, hvilket også indebærer anerkendelsen af den lovligt valgte sammenslutning af polakker i Hviderusland,
9. opfordrer endnu en gang indtrængende Hviderusland, der er det eneste europæiske land, som stadig udfører dødsstraf, til at indføre et øjeblikkeligt moratorium for henrettelser og til straks at bekendtgøre et moratorium for dødsstraf som et første skridt i retning af fuldstændig afskaffelse;
 10. minder om, at EU har erklæret sig rede til som led i den europæiske naboskabspolitik at forny forbindelserne med Hviderusland og dets befolkning, så snart den hviderussiske regering har vist, at den respekterer de demokratiske værdier og det hviderussiske folks grundlæggende rettigheder;
 11. glæder sig over "den europæiske dialog om modernisering med det hviderussiske samfund" om de nødvendige reformer til modernisering af Hviderusland, den relaterede potentielle udvikling af forbindelserne med EU samt den tilhørende oplysningskampagne i Hviderusland; konstaterer med tilfredshed, at den europæiske dialog har bidraget til at stimulere en konstruktiv og grundlæggende debat blandt repræsentanter for det hviderussiske samfund i Minsk om konkrete idéer vedrørende behovet for reformer i landet;
 12. opfordrer Rådet og Kommissionen til at støtte initiativer, der tager sigte på at udvikle Hvideruslands civilsamfund, hvilket kunne resultere i, at befolkningen i Hviderusland i større udstrækning kommer til at deltage i politik, samt at bevidstheden om behovet for forandringer øges; opfordrer til, at der etableres et konsekvent og langsigtet program til støtte for og styrkelse af de hviderussiske oppositionsorganisationer, og at der tilbydes dialog med det hviderussiske civilsamfund samt at denne dialog udvides; mener, at forsøget på at give mere magt til de hviderussiske borgere udgør en afgørende milepæl og er den mest effektive vej hen imod demokrati og retsstatsprincipper i Hviderusland;
 13. opfordrer EU-Udenrigstjenesten, Rådet og Kommissionen til at videreføre dialogen med og fastlægge en klarere politisk linje i forhold til Hviderusland med en streng positiv konditionalitet baseret på en trindelt tilgang med benchmarks, køreplaner, revisionsklausuler og passende finansielle midler;
 14. opfordrer Rådet og Kommissionen til om nødvendigt ensidigt at tage yderligere skridt i retning af en lempelse og liberalisering af visumprocedurerne for hviderussiske borgere, da et sådant tiltag er afgørende for at kunne nå hovedmålet med EU's politik over for Hviderusland, nemlig at lette og styrke forbindelserne mellem borgerne i EU og Hviderusland og demokratisere landet; opfordrer dem i denne forbindelse indtrængende til at overveje muligheden for at sænke omkostningerne i forbindelse med visum for hviderussiske borgere, der rejser ind i Schengenområdet, hvilket er den eneste måde at forhindre Hviderusland og dets borgere i at blive mere og mere isoleret;
 15. beklager endnu engang den liste over personer med udrejseforbud, som den hviderussiske

regering har udarbejdet, og som forbyder en række regimemodstandere og menneskerettighedsaktivister at forlade landet; udtrykker sin medfølelse med de personer, som er opført på listen, og opfordrer de hviderussiske myndigheder til at gøre en ende på denne praksis, som krænker hviderussiske borgeres grundlæggende frihedsrettigheder;

16. opfordrer på ny Kommissionen til økonomisk og politisk at støtte de bestræbelser, som Hvideruslands civilsamfund, uafhængige medier (herunder TV Belsat, European Radio for Belarus, Radio Racja m.fl.) samt ikke-statslige organisationer i Hviderusland gør for at fremme demokratiet; opfordrer til, at der i øget grad lægges vægt på beskyttelsen af digitale rettigheder i Hviderusland, hvilket baner vejen for andre menneskerettigheder, navnlig ytringsfrihed og forsamlingsfrihed; opfordrer indtrængende de hviderussiske myndigheder til at sikre, at bloggere og webadministratorer ikke forfølges for deres menneskerettighedsaktiviteter;
17. opfordrer Rådet og Kommissionen til at overveje foranstaltninger, der kan forbedre erhvervs klimaet, samhandlen, investeringerne, energi- og transportinfrastrukturene og samarbejdet på tværs af grænserne mellem EU og Hviderusland og således bidrage til borgernes velfærd og velstand i Hviderusland såvel som deres evne til at kommunikere med og rejse frit til EU;
18. opfordrer de internationale sportsorganisationer til at tage hensyn til menneskerettighedssituationen i landet, når de tildeler de hviderussiske myndigheder æren af at være vært for højtprofilerede internationale sportsbegivenheder med henblik på at lægge pres på regimet, indtil det viser klare tegn på engagement i demokratiske principper og grundlæggende rettigheder;
19. anmoder Hviderusland om i forbindelse med projektet om opførelse af et nyt atomkraftværk fuldt ud at overholde Århuskonventionen og efterleve alle normer i Espookonventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne;
20. opfordrer EU-medlemsstaterne til at undgå at anvende de eksisterende visumprocedurer på måder, der er i modstrid med Rådets og Kommissionens bestræbelser på at styrke det hviderussiske civilsamfund;
21. opfordrer i lyset af en række nylige hændelser vedrørende samarbejdet mellem Hviderusland og EU-myndigheder Rådet og EU-medlemsstaterne til at sikre en betydelig forbedring af samarbejdet og informationsudvekslingen internt i EU og omgående afstå fra at samarbejde med de hviderussiske myndigheder inden for politiuddannelse for at forhindre, at EU-medlemsstater bringer hviderussiske civilsamfundsaktivister i yderligere fare;
22. beklager, at fire embedsmænd, der repræsenterede det polske uddannelsesministerium, blev nægtet visa til at rejse til Hviderusland, hvor de skulle have deltaget i en konference om polsk sprogundervisning, organiseret af sammenslutning af polakker i Baranvichy, Brest-regionen, den 13. oktober 2012;
23. beklager de hviderussiske myndigheders beslutning om ikke at samarbejde med FN's nyudnævnte særlige rapportør om menneskerettighedssituationen i Hviderusland og opfordrer dem til at tillade ham at udføre sit mandat og besøge landet, når det er nødvendigt;

24. tilskynder alle Hvideruslands demokratiske politiske kræfter og civilsamfundets aktivister til at finde frem til en fælles strategi for at øge effektiviteten af deres aktioner samt at udarbejde konkrete programmer for politiske forandringer med henblik på at medvirke til forbedringer for og til at bringe demokrati ind i den hviderussiske befolknings hverdag;
25. opfordrer EU-institutionerne til at anvende resultaterne fra rundbordsdrøftelsen om Hviderusland, der blev afholdt i Europa-Parlamentet den 17. oktober 2012, til at nå frem til en dybdegående og omfattende vurdering af oppositionens aktuelle situation og af mulige fremtidsscenarier for Hviderusland;
26. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, FN's generalsekretær, OSCE's Parlamentariske Forsamling, Europarådets Parlamentariske Forsamling, SNG's sekretariat og de hviderussiske myndigheder.